

SIVISTYS- JA HYVINVOINTIKESKUS

Vastuuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja

Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2023

Merkittävimmät toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2023 olivat

- Työehtosopimuksen mukaiset palkankorotusmuutokset yleiskorotuksineen, paikallisine järjestelyerineen ja kehittämisohjelmaerineen. Näin mittaviin korotuksiin ei ollut varauduttu.
- Henkilöstösuunnitelmamuutosten toteuttaminen. Muun muassa uusi kansalaisopiston rehtori aloitti tehtävässään kesäkuun 2023 alussa. Uusi määräaikainen Harjurintein koulun apulaisrehtori aloitti 1.8.2023 ja lopetti 31.12.2023. Museoamanuenssi aloitti toukokuussa 2023, josta kaupunki saa valtionosuutta vuodesta 2024 alkaen.
- Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen toiminnan rakenne ja tilannekuva vaikutti muotoutumattomalta ja epäselvältä koko vuoden. Tämä aiheutti haasteita resursseissa ja vaikeutti henkilömitoituksen kohdentamista sekä lisäsi myös henkilökunnan kuormitusta.
- Loviisan Asuntomessuihin valmistautuminen messujen aikaisine tehtävineen edellytti niin ajallista kuin taloudellista panostustakin.
- Koronaviruksen vaikutus näkyi vieläkin lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin hiipumisena joiltain osin.
- Kiinteistöjen kuntoon oli edelleen kiinnitettävä suurta huomiota ja valmisteltava väistötilatarpeita.
- Säännöllistä tukea tarvitsevien lasten määrä kasvoi. Valmistavan opetuksen ryhmiä oli viisi syksyllä 2023. Näistä suurin osa integroitiin perusopetukseen marraskuussa 2023.
- Julkisen liikenteen riittämättömyys vaikeutti esimerkiksi maahanmuuttajien kotoutumisprosessia ja hankaloitti kansalaisopiston opettajarekrytointia.
- Maahanmuuttopalveluissa ei vuoden 2023 aikana ilmennyt tarvetta hakea kuntapaikkoja, vaikka kaupungilla oli mahdollisuus vastaanottaa 40 henkilöä tilapäisen suojelun kuntapaikoille (kaupunginvaltuusto 14.12.2022 § 105).
- Lapsiparlamenttitoiminta aloitettiin vuonna 2023 muun muassa luomalla toimintasäännöt, järjestäytymällä ja tiedottamalla asiasta. Ensimmäinen lapsiparlamenttikokous järjestettiin Raatihuoneella 5.5.2023. Lapsiparlamentti kokoontui kaksi kertaa vuonna 2023.
- Vuonna 2009 perustetun ja vuoden 2023 alusta sivistys- ja hyvinvointikeskukselle siirtyneen palvelulinjan toiminnasta muistutettiin muun muassa neljässä kyläillassa, eläkeläisyhdistysten, vanhus- ja vammaisneuvostojen sekä vaikuttamistoimielinten kokoontumisessa. Palvelulinjaa koskevat verkkosivut päivitettiin alkuvuodesta ajan tasalle. Hyvinvointikoordinaattorin tehtävänkuvaan sisältyy palvelulinjasta vastaamisen lisäksi vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston toiminta. Vuonna 2023 vanhusneuvosto kokoontui neljä (4) kertaa ja vammaisneuvosto myös neljä (4) kertaa. Lisäksi kevätkaudella 2023 järjestettiin kaupungin toimielimistä koostuva yhteinen vaikuttamistoimielinten kokous.
- Hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen vaikutti ruoka- ja siivouspalveluihin henkilöstömuutoksina sekä opetuspalveluihin ja hyvinvointipalveluihin uusien yhteistoimintamuotojen hakemisena.
- Suurista investointihankkeista seuraavat käynnistyivät 2023 vuoden aikana:
 - Keskustan päiväkot
 - Isnäsin koulukeskus
 - Generalshagens skolan peruskorjaus
 - Valkon päiväkot

Riskianalyysi

Koko keskuksen yhteinen riskiarvio:

Vuonna 2022 vaikuttaneet riskit olivat pääosin samat vuonna 2023. Vuoden 2023 sujuvaa arkea vaikeuttivat edelleen tilapalvelun haasteet saada riittävä henkilöstö takaamaan toimivat, terveelliset ja viihtyisät tilat sivistys- ja hyvinvointikeskuksen palvelujen tuottamiselle. Samoin muun muassa covid-19-pandemian vaikutukset, Venäjän hyökkäys Ukrainaan, energiakriisi, ilmatoriskit ja laaja maahanmuutto tilapäisen suojelun tarpeen vuoksi näkyivät lasten, nuorten, perheiden ja henkilöstön hyvinvoinnin ja terveyden alenemana. Nämä vaikutukset kertautuvat. Kielitaitoista, osaavaa henkilökuntaa sekä soveltuvia tiloja tarvittiin nopeasti joustavan toiminnan ohella. Osaavan henkilöstön rekrytointivaikkeudet kuormittivat edelleen sivistys- ja hyvinvointikeskusta.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueeseen liittyvä tilannekuva oli epäselvä henkilöstölle pitkään. Sivistys- ja hyvinvointikeskuksella on edelleen epätietoisuutta muun muassa hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyörakenteista, yhteistyösopimuksista, yhteistyöryhmistä, palvelukuvauksista ja palvelupoluista. Lisäksi perusturvakeskukselta kaupungin hoidettavaksi jääneistä tehtävistä on suuri osa keskittynyt sivistys- ja hyvinvointikeskuksen hallinnon vastuulle. Riskinä on henkilöstön väsyminen.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen tuloslaskelma

Keskuksen kaupunginvaltuustoon nähden sitova määräraha on ulkoinen toimintakate.

Sivistys- ja hyvinvointikeskus

	TALOUSARVIO 2023	TALOUSARVIO- MUUTOKSET	TALOUSARVIO 2023 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILINPÄÄTÖS 2023	POIKKEAMA
Myyntituotot	1 665 875		1 665 875	2 169 205	503 330
Maksutuotot	677 300		677 300	782 802	105 502
Tuet ja avustukset	898 675		898 675	1 605 326	706 651
Vuokratuotot	50 000		50 000	44 245	-5 675
Muut toimintatuotot	10 550		10 550	95 191	91 975
Toimintatuotot yhteensä	3 302 400		3 302 400	4 696 770	1 394 370
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	-22 826 629	-390 000	-23 216 629	-23 756 009	-539 381
Palveluiden ostot	-3 918 827	-55 000	-3 973 827	-3 785 359	188 468
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 684 928	-5 000	-1 689 928	-1 702 877	-12 949
Avustukset	-724 150	-40 000	-764 150	-696 905	67 245
Muut toimintakulut	-1 609 236	-300 000	-1 909 236	-1 983 877	-74 641
Toimintakulut yhteensä	-30 763 770	-790 000	-31 553 770	-31 925 028	-371 258
Toimintakate ulkoinen	-27 461 370	-790 000	-28 251 370	-27 228 258	1 023 111
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	<i>-72 670</i>		<i>-72 670</i>	<i>-164 238</i>	<i>-91 568</i>
<i>Sisäiset erät</i>	<i>-8 970 118</i>		<i>-8 970 118</i>	<i>-9 179 075</i>	<i>-208 957</i>
<i>Kustannuslaskennalliset erät</i>	<i>-1 898 949</i>		<i>-1 898 949</i>		

Toimintatuottojen toteutuminen

Tuloja kertyi noin 1 400 000 euroa budjetoitua enemmän.

Suurimmat ylitykset syntyvät myyntituotoista, avustuksista ja maksutuotoista. Koulutuksen osa-alueella ylitys selittyy arvioitua korkeammista kotikuntakorvauksista sekä hyvinvointialueen korvauksista vaikeimmin vammaisten aamu- ja iltapäivähoidosta sekä loma-ajan hoidosta, jonka järjestämisvastuu siirtyi vuonna 2023 hyvinvointialueelle, mutta kaupunki on järjestänyt toiminnan. Varhaiskasvatuksen puolella lisääntynyt lapsimäärä on vaikuttanut positiivisesti lisääntyneisiin

varhaiskasvatuseritysmaksuihin. Lisäksi varhaiskasvatukselle myönnettiin marraskuussa 202 000 euron valtion erityisavustus turvattomista oloista tulleiden lasten varhaiskasvatuksen järjestämiseen. Myös kansalaisopiston tulot olivat odotettua suuremmat, sillä toteutunut opiskelijamäärä oli arvioitua suurempi.

Tuen ja avustusten määrä hankkeille, jotka saavat ulkopuolista rahoitusta oli huomattavasti korkeampi kuin budjetoitu. Keskus on saanut ulkopuolista hankerahoitusta sekä koulutuksen piirissä, varhaiskasvatuksessa että hyvinvointipalvelujen osalta.

Toimintakulujen toteutuminen

Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen toimintakulut ylittivät budjetoidun noin 370 000 eurolla.

Merkittävin syy toimintakulujen ylityksiin olivat ennakoitua korkeammat henkilöstökulut. Henkilöstökuluja nostivat mm. 1.6.2023 voimaan tulleet virka – ja työehtosopimusten mukaiset korotukset sekä toiminnallisista syistä johtuva lisähenkilöstötarve. Palkkoja on myös tarkastettu työehtosopimuksia vastaan etenkin kansalaisopiston puolella, ja palkkoja korjattu vastaamaan sopimuksia muun muassa lisien suhteen.

Suurimmat euromääräiset kustannussäästöt olivat palveluiden ostoissa sekä avustuksissa. Lasten kotihoidon tukea sekä yksityisen hoidon tukea maksettiin arvioitua vähemmän, mikä selittää säästön maksetuissa avustuksissa.

Määrärahamuutokset

Vuoden aikana kaupunginvaltuusto päätti myöntää lisämäärärahaa 100 000 euroa palvelulinjalle, joka vuoden 2023 alussa siirtyi perusturvakeskukselta sivistys- ja hyvinvointikeskuksen vastuulle (KV 19.4.2023 §50).

Kaupunginvaltuusto päätti myös määrärahamuutoksesta liittyen koulutuksen ja varhaiskasvatuksen ennakoitua suurempiin henkilöstökuluihin sekä koulutuksen osalta ennakoitua suurempiin koulurakennusten leasingkuluihin (KV 15.11.2023 § 112). Kaupunginvaltuusto myönsi varhaiskasvatukselle lisämäärärahaa 190 000 euroa ja koulutukselle 200 000 euroa henkilöstökuluihin, sekä 300 000 euron lisämäärärahaa kattamaan koulutuksen vastuualueen leasingvuokria.

Toimintakatteen toteutuminen

Keskuksen ulkoinen toimintakate alitti budjetoidun noin 1 miljoonalla eurolla. Alitus selitty odotettua korkeammilla tuloilla.

Avaintavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Kaupunkistrategiasta ja toiminnan painopisteistä johdetut, kaupunginvaltuustoon nähden sitovat avaintavoitteet vuodelle 2023 ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen toiminnan painopisteet:

1. ELINVOIMAINEN KAUPUNKI

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö	Toteuma 2023
Kaupungissa on vuoden 2024 lopussa yli 15 000 asukasta.				
Lisäämme kaupungin tunnettavuutta. Vaikutamme myönteisen kokonaiskuvan luomiseen.	Historiallinen Loviisa hurmaa elämyksillään ja kulttuuritarjonnallaan.	Museo tuottaa kiinnostavia näyttelyitä ja ylläpitää arvokkaita kohteita hyödyntäen museoamanuenssin ammattitaitoa.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö	Komendantintalossa pidetty näyttely Suola, sokeri ja sitruuna – Ruuanlaitto 1700- ja 1800-luvuilla, Sadan kylän seutu -verkkonäyttely, Iveruksen uudet arvoitukset -seikkailu sekä valmiita materiaalipaketteja kouluille. Museoamanuenssi aloitti tehtävässään 22.5.2023.
	Lisäämme varhaiskasvatuksen ja koulutuksen myönteistä näkyvyyttä.	Lisäämme suunnitelmallista viestintää.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja koulutuspäällikkö	Olemme lisänneet vuorovaikutusta kohderyhmä huomioiden. Olemme myös hyödyntäneet viestintäasiantuntijaa hanketyöryhmissä.
	Palvelumme ovat riittävät ja laadukkaat.	Mitoituksemme on oikea joka suhteessa. Toiminnan suunnitelmallinen ja säännöllinen laadun arviointi ja raportointi lautakunnalle.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja koulutuspäällikkö	Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestämiseen kuuluu toiminnan suunnitelmallisuus ja säännöllinen laadun arviointi. Koulutuksen vastualueen kyselyiden tuloksia on käsitelty keväällä lautakunnassa. Varhaiskasvatuksen huoltajakyselyn sekä perusopetuksen ap/ip-kyselyn tulokset käsiteltiin lautakunnassa elokuussa.

Edistämme matkailua ja pidämme koko kunnan elinvoimaisena ylläpitämällä ja vahvistamalla sen eri osien vahvuuksia.				
Loviisa tunnetaan hyvistä sivistys- ja hyvinvointipalveluistaan sekä kulttuuristaan.	Varmistamme palvelujen saatavuuden ja ajantasaisen tiedon ja tarjonnan.	Laadukkaat digitaaliset asiointikanavat ja mahdollisuus käyntiasiointiin. Nostamme esille huipputarjontamme.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatusta ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Varhaiskasvatuksen uusi asiointiohjelma otettiin käyttöön 1.11.2023. Kulttuurin ja vapaa-aikapalvelujen osalta Nuorisopassi-sovellus otettiin käyttöön elokuussa.
Hyödynnämme asuntomessuja Loviisan näkyvyyden ja tunnettavuuden parantamiseksi.	Hyödynnämme asuntomessuja Loviisan näkyvyyden ja tunnettavuuden parantamiseksi.	Nostamme esille houkuttelevia elämyskokonaisuuksia sekä kulttuuri- ja liikunta-aktiiviteetteja. Markkinoimme kouluja ja päiväkotia asuntomessujen aikana.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatusta ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Kulttuuritapahtumia järjestettiin, kuten Picnic on the Beach ja 7.7. kaupungin lähtölaukaus kesälle -tapahtuma torilla sekä Loviisan joulu. Kulttuuritarjontaa tuettiin avustuksilla Asuntomessujen aikana. Asuntomessuja varten tehtiin varhaiskasvatukselle uusi esite. Muksubussi, Ihana Loviisa -infopiste ja Loviisan pisarat-villapaita sekä Loviisan pisarat -taideteos toivat myönteistä näkyvyyttä. Lovisavikens skolaa hyödynnettiin Asuntomessujen aikana.
	Toteutetaan asuntomessuihin liittyviä kursseja ja tapahtumia.	Suunnittelemme opetusta ja toimintaa yhteistyössä muiden organisaatioiden kanssa.	Kasvatusta ja sivistyslautakunta, kansalaisopiston rehtori	Vapaaehtoiseksi asuntomessuille -kurssi toteutettiin 2.–15.2.2023. Kansalaisopiston Taidekoulu järjesti Katutaideleirin 31.7.–4.8.2023. 10 nuorta osallistujaa toteutti muun muassa yhteisötaideteoksen Mittalon aitaan kadun puolelle.
Ylläpidämme tasapainoista taloutta ja kohtuullista lainakantaa.				
Pidämme talousarvion tasapainossa rakenteelliset ja taloudelliset muutokset huomioiden.	Löydetään pitkäkestoisia ratkaisuja.	Tarkastelemme kokonaistaloudellisia vaihtoehtoja.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatusta ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Palkkaepäkohtia korjattiin tietyiltä osin. Tämä auttaa saamaan pätevää henkilöstöä. Lyhyellä tähtämellä vaikutus talouteen oli negatiivinen.

<p>Keskitymme toiminnan tehokkuuteen, tuottavuuteen ja taloudellisuuteen.</p>	<p>Henkilöstön määrä on optimaalinen.</p>	<p>Organisoimme toimintaamme uudelleen tarvittaessa. Muutamme tehtävänkuvia tarpeen mukaan yhteistyössä eri toimialojen kanssa.</p>	<p>Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja</p>	<p>Hyvinvointialueyhteistyö on vielä muotoutumassa ja on edellyttänyt henkilöstön suurta joustamista toiminnan organisoinnissa. Kaupunki on tuottanut hyvinvointialueen vastuulle kuuluvia palveluja koskien aamu- ja iltapäivähoitoa ja loma-ajan hoitoa. Hyvinvointisuunnittelijan tehtävänkuvaa on muokattu yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.</p>
---	---	---	---	--

2. HYVINVOIVAT ASUKKAAT JA VIIHTYISÄ KAUPUNKI

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö	Toteuma 2023
Lapsiystävällisessä kunnassa huomioimme lapsen edun kaikessa toiminnassamme.				
Toteutamme Lapsiystävällinen kunta - toimintasuunnitelmaa ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.	Toteutamme Lapsiystävällinen kunta - toimintasuunnitelmaa ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.	Määrittelemme lasten arjen kehittämiskohteet lasten ja nuorten oikeuksien näkökulmasta.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatusta, sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Suomen UNICEF Ry:n kanssa pidettiin seuranta-tapaaminen 11.4.2023. Enemmän huomiota tulee jatkossa kiinnittää haavoittuvassa asemassa olevien asemaan esimerkiksi moniammatillisen ryhmän toiminnan avulla. Lapsiparlamentti aloitti toimintansa 5.5.2023.
Edistämme laaja-alaisesti loviisalaisten hyvinvointia ja lähipalveluita yhdessä kuntalaisten kanssa.				
Toteutamme hyvinvointisuunnitelmaa.	Toteutamme hyvinvointisuunnitelman kolme painopistettä koskevat toimenpiteet.	<ol style="list-style-type: none"> Osallistamme asukkaita Ylläpidetään ehkäiseviä toimintoja Hyvinvointia tukeva ympäristö kestävä kehitys huomioiden 	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatusta, sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Kyläiltoissa kyseltiin kuntalaisten toiveita. Vanhus-, vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto kokoontuivat aktiivisesti. Lisäksi yhteinen vaikuttamistoimielinten kokous järjestettiin 16.5.2023. Kulttuuriasiantuntijaryhmä aloitti toimintansa vuonna 2023. Taideohjelmaa ei voitu henkilöresurssivajeesta johtuen viedä hyväksyttäväksi vuonna 2023.
Pidämme kulttuuria, liikuntaa ja urheilua arvossa sekä edistämme kolmannen sektorin toimintaa.				
Järjestämme monipuolisia tapahtumia yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.	Järjestämme monipuolisia tapahtumia yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.	Toteutamme päivitettyä liikuntapoliittista ohjelmaa sekä kulttuurin ja kulttuurimatkailun edistämishjelmaa	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kulttuuri ja vapaa-aikatoimen päällikkö	Liikuntapoliittinen ohjelma on päivitetty. Loviisan kulttuurikylpy Skapa-hanke on käynnistetty menestyneesti. Hankkeen avulla on lisätty lasten ja nuorten osallistujamäärää maksuttomaan

				taidekasvatukseen. Kulttuuriseteli on mahdollistanut 6–15-vuotiaiden osallistumisen maksuttomaan taideharrastukseen.
Ehkäisemme nuorten syrjäytymistä.				
Toteutamme nuorten moniammatillisen ohjaus- ja palveluverkoston toimintasuunnitelmaa.	Toteutamme nuorten moniammatillisen ohjaus- ja palveluverkoston toimintasuunnitelmaa.	Edistämme seuraavien viiden tavoitteen toteutumista: Korostamme koululaisten unen, levon ja liikunnan, sekä koululaisen hyvän ruokavalion ja ruokailun merkitystä. Vahvistamme ehkäisevää päihdetyötä ja puutumme kiusaamiseen ja ehkäisemme sitä sekä tavoitamme nuoren.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Yläkouluissa tarjottiin Kiva-tunteja. EHYT ry järjesti kahdeksaluokkalaisille tunteja somekäyttäytymisestä. Kiusaamiseen puututaan arjessa kouluissa ja nuorisotyössä. Koululaisille on tarjottu joka päivä kasvisruokaa vaihtoehtona tammikuusta 2023 alkaen. Neljän tuulen Kumppanuustalo avattiin Porvoossa syyskuussa. Järjestöt tarjosivat maksutonta matalan kynnyksen toimintaa. Porvoon Nuorisoaseman päihde- ja mielenterveyspalvelut jalkautuivat Loviisaan Ohjaamoon. Nuoriso-auto Autolobil oli aktiivisesti (5 pv/vko) liikkuvan nuorisotyön käytössä ja sille avattiin oma Snapchat. Saimme hankerahaa nuorten rikollisen toiminnan ehkäisemiseen.

3. VAIKUTTAVA VARHAISKASVATUS JA KORKEATASOINEN KOULUTUS

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualuetason avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toiminta-suunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö	Toteuma 2023
Koulutuksemme on hyvää, yksilöllistä, yhdenvertaista ja syrjinnästä vapaata. Varmistamme kaupungin lukiokoulutuksen ja kehitämme toisen asteen koulutusmahdollisuuksia kaikille, yhteistyössä koulutusta tarjoavien oppilaitosten kanssa.				
Tilat, opetus ja opetusmateriaalit ovat esteettömiä.	Tilat, opetus ja opetusmateriaalit ovat esteettömiä.	Panostamme helppokulkuihin, viihtyisään ja turvalliseen ympäristöön sekä esteettömään tiedonsaantiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö	Uudet rakennukset ovat esteettömiä. Vanhemmissa rakennuksissa esteettömyys ei toteudu kaikkien rakennusten osalta tällä hetkellä. Tätä kehitetään edelleen koulujen peruskorjaushankkeiden myötä. Syksyllä 2023 toteutettiin turvallisuuskävely keskustassa ja koulujen pihojen valaistusta on parannettu. Vammaiset henkilöt on huomioitu yhdenvertaisesti kaikissa koulutuspalveluissa.
Oppilaat osallistuvat koulun toiminnan kehittämiseen.	Oppilaat osallistuvat koulun toiminnan kehittämiseen.	Oppilaskuntatoiminta on aktiivista ja hyödynnämme lapsiparlamentti-toimintaa.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja, koulutuspäällikkö	Oppilaskuntatoiminta on vakiintunut. Lapsiparlamentin toimintamalli on luotu näiden aktiivisten oppilaskuntien avulla. Lapsiparlamentin edustajat toimivat yhteistyössä edustamiensa oppilaskuntien hallitusten kanssa.
Panostamme oppimisen vaikuttavuuteen ja lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.	Panostamme oppimisen vaikuttavuuteen ja lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.	Jokapäiväiset perustoimet ovat erottamaton osa pedagogista toimintaa, jossa mahdollistuvat lapsen	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö	Yhteistyö huoltajien kanssa ja lapsen vahvuudet, kiinnostuksenkohteet ja tuen tarpeet huomioivalla toiminnalla

		kohtaaminen, läsnäolo ja oppiminen.		edistettiin lasten hyvinvointia. Arvioimalla lasten vahvuuksia ja valmiuksia edistettiin lapsen kasvua, oppimista ja kehitystä. Myös vanhemmuutta tukemalla vaikutettiin lasten hyvinvointiin.
Kehitämme jatkuvasti ja aktiivisesti toimintaamme yhdessä kuntalaisten kanssa.				
Olemme tunnistaneeet kehittämisen tarpeen ja muun muassa hankkeen avulla vastaamme siihen oikealla mitoituksella.	Olemme tunnistaneeet kehittämisen tarpeen ja muun muassa hankkeen avulla vastaamme siihen oikealla mitoituksella.	Toteutamme hankkeet hankesuunnitelmien mukaisesti.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja koulutus­päällikkö	Hankkeet ovat toteutuneet hankesuunnitelmi­en mukaisesti sekä varhaiskasvatukse­ssa että koulutuksen puolella, ja uutta hankerahoitusta haetaan jatkuvasti.
Varhaiskasvatus on lapsen hyvän elämän, kehityksen ja oppimisen edistäjä.				
Yli kolmivuotiaiden lasten osallistumisaste kaupungin varhaiskasvatuksessa on vähintään 90 prosenttia.	Yli kolmivuotiaiden lasten osallistumisaste kaupungin varhaiskasvatukse­ssa on vähintään 90 prosenttia.	Palvelujärjestelmän rakenteet mahdollistavat varhaiskasvatukseen osallistumisen eivätkä aiheuta perheille taloudellisia menetyksiä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatus­päällikkö	Yli 3-vuotiaiden yhteenlaskettu osallistumisaste oli 98 prosenttia 12/2023.
Palvelut ovat hyvin organisoituja ja laajasti saatavilla ympäri kaupunkia.				
Palvelut ovat hyvin organisoituja ja saatavilla.	Palvelut ovat hyvin organisoituja ja saatavilla.	Palvelujen oikea mitoit­us suhteessa lasten ja oppilaiden määrään.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatus­päällikkö ja koulutus­päällikkö	Mitoitusta on vuoden aikana suhteutettu lasten ja oppilaiden määrän mukaan. Lapsi- ja opetusryhmien lukumäärää on lisätty tai opetusryhmiä laajennettu lasten ja oppilaiden lisääntyessä.
	Varmistetaan, että kaikkein pienituloisimmilla kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua	Haemme projektirahoituksia ja kurssilennukset suunnataan heikoimmassa asemassa oleville.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, kansalaisopiston rehtori	Opetushallituksen myöntämät opintotuet on myönnetty pienituloisille kurssimaksujen kattamiseksi, ja

	kansalaisopiston kursseille.			huoltajien ollessa työttömänä voidaan lapselle myöntää maksuvapaus kurssimaksuista. Ohjeet maksualennuksiin löytyvät opiston www-sivuilta ja kurssiesitteestä.
	Vaalimme ja kehitämme myös pieniä kouluja eri puolilla kaupunkia.	Kehitämme kaikkia kouluja.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö	Koulujen tilanteet eroavat toisistaan ja kouluja tuetaan niiden tarpeiden mukaisesti. Vuoden aikana jatkuivat myös poikkeukselliset olosuhteet (Ukrainan sota, koronapandemian jälkivaikutukset) koko kunnassa. Kaikkien koulujen hyvinvoinnin ja laadukkaan koulutuksen ylläpitämiseksi on seurattu kansallisen tason linjauksia ja työstetty hankkeita.
Henkilöstömme on alansa asiantuntijoita.				
Henkilöstö täyttää kelpoisuusvaatimukset.	Muodollisesti kelpoisen henkilöstön osuus on vähintään 90 prosenttia.	Tuemme kokonaisvaltaista viihtymistä työssä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja koulutuspäällikkö	Varhaiskasvatukseen osalta kelpoisen henkilöstön osuus on ollut yli 90 prosenttia.
Henkilöstö osallistuu koulutuksiin suunnitelman mukaisesti.	Henkilöstö osallistuu koulutuksiin suunnitelman mukaisesti.	Koulutussuunnitelma vastaa alan tarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja koulutuspäällikkö	Henkilökunta on osallistunut alan tarpeita vastaaviin järjestettyihin koulutuksiin suunnitelman mukaisesti.

4. SUJUVA PÄÄTÖKSENTEKO

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö	Toteuma 2023
Päätösprosessimme on osaavaa, ennakoitavaa, avointa ja kunnioittavaa.				
Päätöksentekomme on osaavaa, sujuvaa, ennakoitavaa, avointa ja läpinäkyvää.	Päätöksentekomme on osaavaa, sujuvaa, ennakoitavaa, avointa ja läpinäkyvää.	Valmistelemme asiat hyvissä ajoin päätöksentekoon.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Lisälista-asiat ovat olleet hyvin harvinaisia. Asioita on tuotu keskusteltavaksi ennen varsinaista päätöksentekoa aina kun mahdollista.
Laadimme valtuustossa käsiteltäville asioille vuosikellon.	Pysymme kaupunginkansliakeskuksen vuosikellon määrittämässä aikataulussa.	Valmistelemme asiat hyvissä ajoin päätöksentekoon.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Asiat on valmisteltu yhteistoiminnallisesti mahdollisimman pitkälle. Kaupunginkansliakeskuksen henkilöstömuutoksilla on ollut toimintaan jonkin verran vaikutusta.
Tiedotamme ajankohtaisista asioista eri kanavissa. Kuuntelemme kuntalaisten mielipiteitä ja toiveita sekä luomme mahdollisuuksia osallistumiselle.				
Käytämme monipuolisesti sekä perinteisiä tiedotuskanavia että sosiaalista mediaa tavoittaaksemme mahdollisimman suuren vastaanottajajoukon.	Käytämme monipuolisesti sekä perinteisiä tiedotuskanavia että sosiaalista mediaa tavoittaaksemme mahdollisimman suuren vastaanottajajoukon.	Vastuualueet hyödyntävät monipuolisesti omia tiedotuskanaviaan kohderyhmän mukaan.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Sosiaalisen median käyttöä tehostettiin kevään 2023 aikana. Kansalaisopisto on lisännyt ja monipuolistanut viestintäänsä kesäkuusta 2023 alkaen. Nuorisopassisovellus otettiin syksyllä 2023 käyttöön. Lapsiin ja nuoriin liittyvää viestintää on lisätty kaupungin omilla sosiaalisen median kanavilla. On myös tehty erillisiä, kohdistettuja

				nostoja lapsiin liittyvien asioiden käsittelemisestä eri toimitelmissä, sekä ennakoon että päätöksenteon jälkeen.
Mahdollistamme vuoropuhelua.	Noudatamme osallisuusohjelman tavoitteita.	Järjestämme neljä kyläiltaa vuodessa yhteistyössä muiden keskusten kanssa. Teemme illoista raportit, joita hyödynnetään operatiivisessa ja poliittisessa toiminnassa.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Kyläilloissa 4.2., 4.5., 31.8. ja 24.10.2023 kyseltiin kuntalaisten toiveita. Muistiot illoista ovat kaupungin verkkosivuilla.
Luomme mallin osallistavalle budjetoinnille ja kokeilemme sitä.	Osallistumme muiden keskusten kanssa yhteisen mallin luomiseen.	Otamme mallin käyttöön sopivien toimintojen osalta.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Osallistavan budjetoinnin malli on saatu 6.2.2023 alkaen. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on käsitellyt loviisalaisten kylien hyväksi jaettavan 100 000 euron määrärahaa koskevia ehdotuksia kokouksissaan 8.11. ja 14.12.2023. Asian käsittely jatkuu vuonna 2024.
Kehitämme keskuskohtaista tiedottamista resurssien sallimissa puitteissa.	Kehitämme keskuskohtaista tiedottamista resurssien sallimissa puitteissa.	Otamme sähköisen lomakemahdollisuuden käyttöön kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö	Ei ole vielä toteutunut.
Vaikutusten arviointi on luonteva osa päätösten valmistelua.				
Vaikutusten arviointipohjat ovat käytössä.	Lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) käyttöönotto	Laadimme selkeän ohjeistuksen yhdessä kaupungin viestinnän kanssa.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Suomen Unicef ry:n järjestämät koulutukset 9.3. ja 6.6.2023. Kaupungin johtoryhmä päätti 29.5.2023 toimivansa ohjeistuksen

				<p>valmisteluryhmän ä.</p> <p>Hyviä käytänteitä kartoitettiin muun muassa Sotkamon, Oulun ja Jyväskylän LYK-kuntien edustajien kanssa kokemusaamisen kartuttamiseksi, sekä huomioitavista seikoista ohjeistuksen laatimista varten. Syksyllä 2023 järjestettiin turvallisuuskävely ja kohdistettu lava-pilotointi/Skeittipuistohanke hankealueen arvioimiseksi lapsiparlamentin ja nuorisovaltuuston edustajien kanssa, jotta aluetta koskevat hyödyt, haitat ja mahdolliset ristiriidat saataisiin näkyväksi. Vuonna 2023 turvallisuuskävelyn yhteydessä kerättyä tietoa hyödynnetään Lava-ohjeistuksen saattamiseksi lopulliseen muotoonsa kevään 2024 aikana.</p>
--	--	--	--	--

Päätöksenteossa huomioimme kestävän kehityksen ja olemme hiilineutraali kaupunki vuonna 2035.				
Aloitamme Covenant of Mayors -toimenpiteiden toteuttamisen.	Loviisan kaupunki osallistuu kulttuurin ja luovien alojen toimenpideohjelmahankkeeseen 1.5.2022–31.8.2023 kestävän kehityksen edistämiseksi. (HVL 11.5.2022 § 67)	Osallistumme työpajasarjaan, joka sisältää päästövaikutuksiin keskittyvän työpajan ja kullekin luovalle alalle suunnatun työpajan. Alamme toteuttaa toimenpiteitä päästöjen vähentämiseksi.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Toimenpiteitä ei syntynyt.
Kaksikielisyys on elinvoimaista.				
Annamme palveluita molemmilla kielillä.	Annamme palveluita molemmilla kielillä.	Loviisan kansalaisopisto järjestää henkilöstölle kielikursseja.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, kansalaisopiston rehtori	Kansalaisopiston palvelut saa molemmilla kielillä. Kurssitarjonnassa on suomen-, ruotsin- ja kaksikielisiä kursseja. Kaupungin henkilöstölle järjestetään kielikursseja.
	Kehitämme varhaiskasvatusta ja opetusta kahdella kielellä.	Teemme yhteistyötä alan parhaiden tutkijoiden kanssa.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja koulutuspäällikkö	Lasten kielitaidon kehittymistä tuetaan varhaiskasvatuksessa kielenkehityksen kaikilla osaluilla. Kielitietoisessa oppimisympäristössä tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia puheen ymmärtämiseen, tuottamiseen ja kielen käyttöön. Lasten omat äidinkielet ovat osa jokapäiväistä toimintaa. Kasvattajat arvioivat ja kehittävät työtään siten, että pedagoginen toiminta tukee lapsen kielellisten taitojen kehittymistä.

5. ARVOSTETTU HENKILÖSTÖ

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueason avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö	Toteuma 2023
Edistämme henkilöstön hyvinvointia, työssä viihtymistä ja työkykyä kaikessa toiminnassamme.				
Otamme käyttöön uusia keinoja henkilöstön voimavarojen vahvistamiseksi ja työkuormittavuuden hallitsemiseksi.	Käytämme benchmarking-menetelmää henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseksi. Hyödynämme myös seuraavia keinoja: Hyvän mielen työpaikka, Tyhy-aktivaattorit ja Auntie.	Toimeenpanemme kaupungin työkykyjohtamisen keinoja.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Malleja hyvistä käytänteistä pyydettiin muiden kuntien edustajilta, kaupungin verkkosivuilla olevista keinoista on muistutettu työntekijöitä.
Henkilöstömme määrä ja osaaminen on mitoitettu suhteessa tehtäviin. Varaamme riittävästi aikaa esihenkilötehtäviin.				
Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia työntekijöistä ja esihenkilöistä kokee, että heillä on riittävästi aikaa työtehtävien suorittamiseen.	Vähintään 80 prosenttia työntekijöistä ja esihenkilöistä kokee, että heillä on riittävästi aikaa työtehtävien suorittamiseen.	Tartumme toimenpiteisiin henkilöstökyselyn 2022 tulosten perusteella.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Itä-uudenmaan hyvinvointialueen toimintakulttuurin muodostumisen haasteet, Ukrainan sota sekä keskuksen saamat uudet tehtävät ovat lisänneet tunnetta työajan riittämättömyydestä. Joidenkin yksiköiden osalta toimenpiteet jatkuvat, jotta tavoite toteutuu. Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen henkilöstökyselyn (KEVA) 2023 tuloksen keskiarvo on 3,5/5, eli koko kaupungin verrokeista toiseksi korkein. Noin 70 % keskuksen 321 vastaajasta kokee, että on tarpeeksi aikaa saada työ tehtyä.

Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia kokee, että he voivat käyttää tietojansa ja taitojaan työssään.	Vähintään 80 prosenttia työntekijöistä ja esihenkilöistä kokee, että he voivat käyttää tietojansa ja taitojaan työssään.	Tartumme toimenpiteisiin henkilöstökyselyn 2022 tulosten perusteella.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Toimenpiteet ovat olleet yksikkökohtaisia. Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen henkilöstökyselyn (KEVA) 2023 tuloksen keskiarvo on 4,3/5, eli koko kaupungin verrokkien keskellä. Noin 86 % keskuksen 319 vastaajasta kokee, että voi käyttää tietojansa ja taitojaan monipuolisesti.
--	--	---	--	---

Jokainen työntekijä tuntee tulevansa kuulluksi ja työtä kehitetään yhdessä henkilöstön kanssa.

Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia vastaajista kokee, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä.	Vähintään 80 prosenttia henkilöstökyselyjen vastaajista kokee, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä.	Tartumme toimenpiteisiin henkilöstökyselyn 2022 tulosten perusteella.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja	Toimenpiteet ovat olleet yksikkökohtaisia. Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen henkilöstökyselyn (KEVA) 2023 tuloksen keskiarvo on 3,9/5, eli koko kaupungin verrokeista toiseksi korkein. Noin 78 % keskuksen 320 vastaajasta kokee, että voi vaikuttaa työtään koskeviin asioihin.
---	--	---	--	--

Laadimme työn tavoitteet ja päämäärät yhdessä henkilöstön kanssa ja arvioimme vuosittain työkuviun, työtehtävien ja työprosessien ajantasaisuutta ja toimivuutta.

Tehtävänkuvat ovat ajan tasalla.	Tehtävänkuvat ovat ajan tasalla.	Päivitämme tehtävänkuvia vuosittain kehityskeskustelujen yhteydessä.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja ja päälliköt	Kaikki tehtävänkuvat on päivitetty vuoden 2023 aikana.
----------------------------------	----------------------------------	--	---	--

Jokaisen työntekijän kanssa on käyty kehityskeskustelu.	Jokaisen työntekijän kanssa on käyty kehityskeskustelu.	Kehityskeskustelut käydään vuosittain.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja ja päälliköt	Kehityskeskustelut on käyty.
---	---	--	---	------------------------------

Tuemme henkilöstöä muuttuvassa maailmassa ja työympäristössä.				
Koulutus on suunnitelmallista ja vastaa tarpeita.	Koulutussuunnitelma vastaa alan tarpeita.	Operatiivinen taso ja johtotaso ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja ja päälliköt	Jokaisella vastuualueella ollaan tietoisia alan tarpeista. Päälliköt ovat olleet aktiivisessa vuorovaikutuksessa operatiivisen tason kanssa.

SIVISTYS- JA HYVINVOINTIKESKUS VASTUUALUEITTAIN

Hyvinvoinnin palvelut

Vastuuhenkilö: kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2023

Maahanmuuttajapalvelut

Maahanmuuttajapalveluiden tarve kasvoi vuodesta 2022 yhteensä 57 henkilöllä (75 asiakasta / joulukuu 2023, 18 asiakasta / joulukuu 2022). Nämä henkilöt ovat kiintiöpakolaisia, turvapaikan saaneita sekä tilapäisen suojelun saaneita ja kansainvälistä suojelua saavien perheenjäseniä. Kiintiöpakolaisia Loviisa vastaanotti vuonna 2023 yhteensä 20 henkilöä. (Tähän lukuun sisältyvät vuoden 2022 ja vuoden 2023 kiintiöpakolaiset.)

Määräaikainen kotoutumishajaaja aloitti toimintansa 11.9.2023 työ- ja elinkeinoministeriön 80-prosenttisen hankerahoituksen turvin. Kotoutumishajaajan tehtävä jatkuu 30.6.2025 asti.

Elokuussa 2023 alkoi Loviisassa pidettävä ensimmäinen kotoutumiskoulutus Esplanadilla CareeriaPlus Oy:n järjestämänä ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hankkimana. Toinen koulutus alkoi lokakuussa 2023. Kotoutumiskoulutuksen osallistujien vähimmäismääräksi edellytettiin 15 henkilöä/ryhmä, jotta koulutus voidaan järjestää. Vuodelle 2024 on kotoutumiskoulutuksen tarve lisääntynyt. Loviisassa alkaa vuonna 2024 kolme uutta kotoutumiskoulutusryhmää. Kotoutumiskoulutuksen kesto on 1–1,5 vuotta riippuen henkilön osaamistasosta. Kotoutumiskoulutuksiin sisältyy kaksi työharjoittelujaksoa.

Maahanmuuttajien matalan kynnyksen kielikahvila –toimintaa lisättiin aiemmasta kerran viikosta tapahtuvasta toiminnasta kahteen kertaan viikossa tapahtuvaksi. Kielikahvilakokoukset järjestettiin tammikuusta 2023 alkaen maanantaisin ja torstaisin Kumppanuustalo Kulmassa.

Hyvinvointi ja liikunta

Liikuntapalvelut vastasi useista poikkihallinnollisista hankkeista vuoden aikana. Liikkuva Loviisa 2023 -hankkeessa aktivoitiin kaupungin henkilökunnan työpäiviä sekä panostettiin Ikiliikkujiin (muun muassa jalkautumalla yhdistysten pariin) ja senioreille suunnattuun liikuntakalenteriin. Lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan avustuksella järjestettiin kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden viikoittaista kerhotoimintaa sekä hiihto- ja kesälomalla päiväleirit. Koulutuspalveluiden kanssa oli useita yhteishankkeita, joissa liikunnanohjaaja ja hyvinvointisuunnittelija olivat vahvasti mukana. Harrastamisen Suomen malli -hankkeen tavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen tarjoamalla maksutonta ja mieluisaa harrastustoimintaa heti koulupäivän yhteydessä. Liikunnanohjaajan työajasta 40 prosenttia menee hankkeen koordinoimiseen. Liikuntapalvelut jatkoi yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa päiväkotipäivän aikaisen liikkumisen lisäämiseksi. Liikuntaneuvonta jatkui yhteistyössä Itä-uudenmaan hyvinvointialueen kanssa.

Liikuntapalvelut järjesti yläkoulujen Liikkuva koulu -hankkeeseen kuuluvat koulujen yhteisen liikuntapäivän sekä koulujen harrastemessut. Perinteinen Eskariippo järjestettiin koulujen kanssa yhteistyössä.

Keväällä nimetty suunnittelutyöryhmä käynnisti keskustan uuden skeittipuiston suunnittelun, ja syksyllä lautakunnat hyväksyivät työryhmän ehdotuksen sijoittaa skeittipuisto Olssonipuistoon. Syksyllä 2023 järjestettiin turvallisuuskävely ja kohdistettu lapsivaikutusten arviointi -pilotti

Skeittipuistohankkeen alueen arvioimiseksi lapsiparlamentin ja nuorisovaltuuston edustajien kanssa, jotta aluetta koskevat hyödyt, haitat ja mahdolliset ristiriidat saataisiin näkyväksi. Rakentamiseen haettiin AVI:n liikuntapaikka-rakentamisavustusta vuoden lopussa. Liikuntahallia varten perustettiin uusi hanketyöryhmä, jonka tehtävä oli valmistella kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalle ehdotus liikuntahallin paikaksi lokakuun 2023 loppuun mennessä. Lautakunta ei tehnyt sijaintipäätöstä, koska liikuntahallin rakentamista päätettiin siirtää talousarviokäsittelyssä eteenpäin.

Isnäsiin valmistui lähiliikuntapaikka ja keskustaan uusi senioripuisto.

Liikuntapoliittisen ohjelman päivytytyö saatiin valmiiksi. Loviisan liikuntapoliittinen ohjelma 2023–2025 hyväksyttiin syksyllä 2023. Loviisa jatkoi Itä-Uudenmaan liikuntayhteistyötä yhdessä Porvoon, Sipoon, Myrskylän, Pukkilan ja Lapinjärven sekä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta tuki Uimaseuran uintimatkoja Kotkaan.

Liikuntapalvelut osallistui valtakunnallisiin teema- ja toimintapäiviin, kuten pyöräily-, ikiliikkuja- ja vanhustenviikkoon sekä porraspäiviin, järjestämällä teemaan sopivaa ohjelmaa ja tempauksia. Liikuntapalvelut järjesti myös kuljetuksen Naisten kymmppiin sekä syksyn vaellusretken Nuuksioon. Elokuussa järjestettiin neljännen kerran aikuisten kuntotestauspäivä. Loma-aikana tarjolla oli liikunnallisia kerhoja ja leirejä lapsille ja nuorille.

Lasten uimakouluja järjestettiin Palvelutalo Esplanadissa ympäri vuoden, ja ne olivat erittäin suosittuja. Liikuntapalvelut jakoi kaupungin uintivuoroja eri toimijoille kuten kouluille, kansalaisopistolle, varhaiskasvatukselle, liikuntapalveluille ja maahanmuuttajien eri ryhmille. Maahanmuuttajanaiset hyödyntävät uintivuoroja erittäin paljon. Kaikille toisen luokan oppilaille liikunnanohjaajat pitivät viiden kerran uimakoulun.

Hyvinvointikoordinaattori aloitti uudessa työtehtävässä maaliskuussa 2023. Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen vuoden alusta vaikutti hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön (HYTE). Loviisan ja Lapinjärven yhteiset HYTE-ryhmät toimivat heinäkuun loppuun, ja vuoden alussa tehtiin viimeinen yhteinen hyvinvointikatsaus. Elokuusta alkaen Loviisan HYTE-työryhmän kokoonpanoa täydennettiin maahanmuutto- sekä työllisyyskoordinaattorilla, ja HYTE-ohjausryhmäksi nimettiin kaupungin johtoryhmä kaupunginhallituksen edustajilla täydennettynä.

HYTE-työryhmä järjesti vuoden aikana neljä kyläiltaa sekä joulukuussa kaupunginvaltuuston iltakoulun kouluterveyskyselyn tuloksista ja hyvinvointisuunnitelman matriisin päivittämisestä.

Loviisan ja Lapinjärven yhteistyö moniammatillisen nuorten ohjaus- ja palveluverkostossa (NOPA) jatkui. Loviisa ja Lapinjärvi valittiin kummikunniksi Kuntaliiton Ysipykälä-hankkeeseen. Hanke jatkuu 31.5.2025 asti. Ysipykälä-hankkeen kummikuntina kehitetään Loviisan ja Lapinjärven yhteisverkoston toimintaa ja pilotoidaan uusia toimintamalleja.

Ehkäisevän päihdetyön viikolla toteutettiin moniammatillisen ryhmän ja nuorisovaltuuston kanssa toimintaa nuorille yläkouluissa ja lukioissa sekä nuorisopalveluissa. Lisäksi järjestettiin yhteistyössä EHYT ry:n kanssa huoltajille vanhempainilta, jossa esiteltiin kouluterveyskyselyn tuloksia ja tietoa päihdekasvatuksesta.

Loviisan kaupungin vanhus- ja vammaisneuvostot kokoontuivat neljä kertaa ja vaikuttamistoimielimet yhteen yhteiseen kokoukseen. Vanhus- ja vammaisneuvoston edustajia osallistui havainnoivaan esteettömyyskartoituskävelyyn Kuningattarenrannassa syksyllä.

Loviisan alueella toimivien sosiaali- ja terveysalan yhdistysten, Loviisan Järjestöt ry:n ja Loviisan hyvinvointipalvelujen yhteinen yhdistysfoorumi käynnistyi ja kokoontui kaksi kertaa. Yhdistysfoorumissa sovitaan yhteistyöstä senioreiden hyvinvoinnin edistämiseksi.

Palvelulinja, seniorirahasto ja ulkoiluystävöiminta jäivät kaupungille sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyessä hyvinvointialueelle. Palvelulinjan toiminnasta tiedotettiin kyläilloissa sekä neuvostojen ja eläkeläisyhdistysten kokouksissa. Seniorirahaston varoilla järjestettiin valtakunnallisella vanhustenviikolla perinteinen seniorijuhla liikuntahallissa sekä teemapäivä, jossa jaettiin muun muassa liukuesteitä, yhteistyössä eri tahojen kanssa Kumppanuustalo Kulmassa. Lisäksi seniorirahastolla hankittiin Ulkoiluystäväksi iäkkäälle -koulutuksen materiaalit ja maksettiin Isnäsin seniorijumpan tilavuokra.

Ulkoiluystävöiminnasta tiedotettiin aktiivisesti eri kanavissa ja tilaisuuksissa. Vapaaehtoisille ulkoiluystävöille järjestettiin kesällä ja talvella yhteinen tapaaminen. Uusille vapaaehtoisille järjestettiin syksyllä suomenkielinen ja ruotsinkielinen koulutus.

Nuorisopalvelut

Loviisan nuorisopalvelut on keskitetty Forumiin, mikä on toimiva ratkaisu. Nuorisotoiminta on jatkunut niin kuin edellisinä vuosina.

Nuorisopalveluille myönnettiin 2021 kahden vuoden täysimääräinen hankerahoitus koulu-nuorisotyöhön. Vuoden 2022 lopussa nuorisotoimi osti kulttuurille suunnatulla perintörahalta oman liikkuvan nuorisotilan. Toiminta on jatkunut vuonna 2023 ja on ollut suosittu nuorten keskuudessa.

Nuorten loviisalaisten käyttöön hankittiin Nuorisopassi-sovellus. Nuorisopassi on harrastus- ja etusovellus, joka implementoitiin nuorisotyöhön vuoden 2023 aikana. Nuorisopalvelut kehitti vuoden aikana toimintaansa jatkuvasti. Myös kansainvälistä nuorisotyötä ruvettiin kehittämään vuonna 2023. Työ on vielä suunnitteluvaiheessa, ja kansainvälisiä kontakteja luodaan nuorisotyössä myös ensi vuonna.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta tuki kyläyhdistyksien järjestämiä nuorisoiltoja Tesjoella ja Valkossa.

Nuorisovaltuusto kokoontui säännöllisesti. Nuorisovaltuuston edustajat osallistuivat aktiivisesti lautakuntien ja työryhmien kokouksiin, muihin tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Nuorisovaltuuston jäsenet edustivat Loviisan nuoria ja kertoivat nuorten mielipidettä monissa eri kokouksissa ja tapahtumissa.

Etsivä nuorisotyö

Vuonna 2023 etsivällä nuorisotyöllä oli 126 yhteydenottopyyntöä, joista tavoitettiin 118 nuorta. Asiakkaiden määrä kasvoi tänä vuonna, ja huomasimme myös, että nuorilla on iso tarve keskusteluun ja tukeen.

Vaikeasta tilanteesta huolimatta etsivä nuorisotyö on saanut nuoria eteenpäin kouluihin, työkokeiluihin, päihdehoitoihin sekä mielenterveyspalveluihin. Monien nuorten ahdistus lisääntyi vuoden aikana merkittävästi. Koronapandemia ja Ukrainan sota ovat vaikuttaneet suuresti nuorten pahoinvointiin.

Suurin muutos vuonna 2023 on ollut hyvinvointialueen alku. Tämän kautta Loviisan Ohjaamossa päivystää uusia asiantuntijoita viikoittain. Nämä palvelut ovat olleet etsivien asiakkaille hyödyksi.

Nuorten raju velkaantuminen, päihdetilanne ja ongelmien kasaantuminen vaikuttavat työn luonteeseen ja muotoon. Mielenterveys- ja päihdeongelmiin saadaan kuitenkin apua Ohjaamon kautta. Etsivillä on keskeinen rooli asiakkaiden saamisessa näihin palveluihin, ja yhteistyö Ohjaamon kanssa on äärimmäisen tärkeää.

Loviisassa etsivä nuorisotyö vastaa Ohjaamon toiminnasta ja päivystää Ohjaamossa.

Kirjastot

Vuonna 2023 Loviisassa tarjottiin kirjastopalveluja neljässä toimipisteessä: pääkirjastossa sekä Liljendalin, Pernajan ja Tesjoen lähikirjastossa. Lisäksi kirjastoauto tarjosi liikkuvia kirjastopalveluja. Pernajan lähikirjastossa toimineen asiamiespostin palvelut päättyivät kesällä 2023. Asiamiesposti toimii edelleen Tesjoen lähikirjastossa.

Lainaustoiminnan lisäksi kirjasto opasti asiakkaitaan muun muassa tiedonhaussa ja digitaadoissa. Kirjaston kotipalvelu toimitti aineistoa kotiin sellaisille asiakkaille, jotka eivät itse pysty asioimaan kirjastossa.

Loviisan kirjasto kuuluu Helle-kirjastojen kimppaan, jossa tiivistä yhteistyötä jatkettiin muun muassa Helle-johtoryhmässä, työvaliokunnassa sekä erilaisissa työryhmissä. Aineistokuljetukset Loviisan ja muiden Helle-kirjastojen välillä kulkivat kolme kertaa viikossa.

Kirjaston sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyö jatkui muun muassa kirjavinkkausten ja satutuokioiden muodossa. Kirjasto osallistui omalla panoksellaan useisiin kulttuuripalvelujen tuottamiin tapahtumiin, muun muassa Lasten kulttuuriviikkoihin helmikuussa, satuviikkoon sekä vanhustenviikkoon lokakuussa.

Kirjastoissa järjestettiin vuoden 2023 aikana yhteensä 162 tapahtumaa. Kirjastojen tiloja oli mahdollista käyttää myös kokouksiin sekä opiskeluun.

Vuoden aikana käynnistyi aluehallintoviraston rahoittama kehittämishanke uusien tulevien kirjastotilojen suunnitteluun liittyen. Hankkeessa osallistetaan laajasti kuntalaisia sekä eri sidosryhmiä ja kartoitetaan, minkälaisia tarpeita ja toiveita uusille kirjastotiloille on. Hanke jatkuu vuonna 2024.

Museo

Loviisan kaupungin museossa vuoden 2023 teema oli historiallinen ruuanlaitto. Suola, sokeri ja sitruuna – Ruuanlaitto 1700- ja 1800-luvulla -näyttely avattiin yleisölle 28.2.2023. Museo teki yhteistyötä Svenska litteratursällskapetin Historiska recept -projektin tutkijoiden kanssa, ja näyttelyn tietopohja nojasi sekä uuteen historian tutkimukseen että Loviisan seudun paikallisen ruokakulttuuriin. Lopputulos oli näyttely, joka kertoi mitä ennen vanhaan syötiin, miten ruokakulttuuri on muuttunut ja miten globaali taloushistoria on vaikuttanut ruokavalioon 1700- ja 1800-luvulla.

Museon vakituinen henkilöstö kasvoi yhdellä henkilöllä vuonna 2023, kun museoamanuenssin tehtävä täytettiin. Uuden museoamanuenssin myötä Loviisan kaupungin museo täytti vaatimukset valtionavustuksen piiriin pääsemisestä, ja pystyi hakemaan valtionosuutta 2024 lähtien. Marraskuun 6. päivänä Loviisan kaupungin museon hakemus hyväksyttiin kulttuuri- ja opetusministeriössä.

Vuonna 2023 Loviisaan nousi Loviisan pisarat -niminen julkinen taideteos Loviisan Asuntomessualue Kuningattarenrannan Victorianaukiolle. Museo osallistui taidehankintaprojektiin aktiivisesti ja teki yhteistyötä taiteilija Tapio Salmisen kanssa.

Muutenkin Asuntomessuvuosi näkyi museon toiminnassa. Museossa kokeiltiin laajennettua aukioloa messuaikana, jolloin kaupungin museo oli auki joka päivä kello 10–18. Strömforsin pajamuseo oli auki tavalliseen tapaan kesä-elokuussa joka päivä kello 10–17, ja heinäkuun aikana kokeiltiin myös erilaisten yleisökierrosten järjestämistä. Opastukset herättivät mielenkiintoa ja saivat hyvää palautetta, joten konseptia on tarkoitus jatkaa ensi vuonna.

Viirilän kotiseutumuseo oli auki yleisölle viikonloppuisin heinäkuussa. Viirilän museon avoinna pidosta vastasi Strömfors kylät ry, josta yhdistykselle maksettiin korvausta.

Museon kokoelmien hallinta ja hoito työllistivät museon henkilökuntaa, koska museon kattoremontin takia osia museon varastotiloista oli ollut pakko tyhjentää edellisenä vuonna. Näitä esineitä käytiin läpi, valokuvattiin, luetteloiitiin tietokantaan ja pakattiin asianmukaiseen säilytystilaan. Museon kokoelmien digitointia jatkettiin, ja museolla on nyt yli 4 000 objektiä julkaistuna Finna.fi:ssa kaikkien käyttöön. Muun muassa museon visiittikorttivalokuvat ovat nyt Finna.fi:ssa.

Loviisan kaupungin museon vuosi päättyi perinteisesti joulunäyttelyyn, jota rakennettiin museon perusnäyttelyyn. Joulunäyttelyyn saapui tuttuun tapaan muiden vierailijoiden lisäksi runsaasti kouluryhmiä, jotka halusivat oppia lisää entisaikojen joulunvietosta.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuritapahtumia järjestettiin vuoden aikana noin 79, joissa tavoitettiin vierailijoita ja asukkaita yhteensä noin 9 500. Lisäksi toteutettiin koulujen ja varhaiskasvatuksen kulttuuripolkutoimintaa, ja sen aikana tavoitettiin kaikki vuosiluokkien 0–9 oppilaat sekä erillisen konserttitoiminnan kautta myös lukiolaiset. Varhaiskasvatuksen asiakkaille on tarjolla materiaalipankkeja sekä vierailuita erillisen Skapa-hankkeen kautta. Kulttuuripalvelut osallistui vuoden 2023 aikana taideohjelmaryhmään, ja kokousten lisäksi vuoden aikana toteutettiin 4 taidekävelyä. Kulttuuripalvelut osallistui myös Asuntomessukesään omalla työpanoksella.

- o Lasten kulttuuriviikoilla toteutettiin noin 20 tapahtumaa ja tilaisuutta.
- o Kansallisen veteraanipäivän juhla kuten muutkin kalenterijuhlat toteutuivat suunnitelmien mukaisesti.
- o Konsertti joka kouluun -yhteistyö jatkui konserttikeskuksen kanssa, ja 9 konsertin aikana tavoitettiin lähes kaikki Loviisan vuosiluokkien 0–9 oppilaat. Esiintyjänä vuonna 2023 oli Värttinä.
- o Picnic on the Beach järjestettiin nuoria osallistavana yhteistyöhankkeena nuorisopalveluiden kanssa uudella tavalla, joka sai positiivisen vastaanoton nuorten keskuudessa.
- o Kyläjuhlat sekä Loviisan viikko toteutettiin, tapahtumat olivat onnistuneita ja keräsivät kiitettävästi yleisöä. Loviisan päivän kahvit tarjottiin uudella aukiolla ennätysyleisölle.
- o Syksyn kulttuuritapahtumat järjestettiin suunnitelmien mukaisesti.
- o Marraskuussa toteutettiin ensimmäistä kertaa lasten oikeuksien päivän juhla yhteistyössä taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten kanssa. Tämä korvasi osin aiemman palkitsemistilaisuuden ja sai paljon enemmän näkyvyyttä, ja samalla saatiin näkyvyyttä lasten oikeuksien huomioimiselle Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin toimintaperusteiden mukaisesti. Lapsiparlamentti oli myös edustettuna lasten oikeuksien päivän juhlassa.
- o Kulttuuripolkua toteutettiin normaaliin tapaan. Varhaiskasvatuksen Pikku Kulttuuripolkua toteutettiin mahdollisuuksien mukaan.
- o Senioritoiminta jäi hyvinvointialueen muutosten vuoksi korona-aikaa edeltävää aikaa vähäisemmäksi, vanhustenviikon seniorijuhla toteutui, ja muu toiminta järjestettiin yhteistyössä kaupungin omien yksiköiden kanssa.
- o Kulttuuri-, kirjasto- ja nuorisopalvelut jatkoivat kulttuurisen työn osalta yhteistyötä, jossa tavoitteena on vuosittainen samalla mallilla toistuva tapahtuma.
- o Joulukuussa järjestettiin ikärajan Arppa-konsertti yhteistyössä nuorisopalveluiden sekä paikallisten toimijoiden kanssa. Konsertti sai suuren suosion ja yleisöä saapui myös Loviisan ulkopuolelta.
- o Uusi vuosi vietettiin Laivasillalla tulishow'n merkeissä.

Loviisan kaupungin kulttuuripalveluille myönnettiin 80 000 euroa Svenska kulturfondenin SKAPA-hankerahaa vuodelle 2023. Vuoden aikana kartoitettiin mahdollisuuksia lisätä lasten ja nuorten osallistujamäärää taidekasvatuksessa ja samalla nostettiin esille taidekasvatuksen osuutta varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.

Loviisan kulttuurikylpy ja SKAPA-hanke pyrkii vahvistamaan lasten ja nuorten hyvinvointia parantamalla taidekasvatuksen saatavuutta niin, että mahdollisimman moni lapsi ja nuori voisi osallistua taideopetukseen. Hankkeen tavoitteena on luoda pitkäaikaista yhteistyötä ja uusia rakenteita taidekasvatuksessa ja tavoittaa aliedustettuja ryhmiä taideopetuksessa. Tavoitteena on myös lisätä eri taideaineiden tarjontaa ja luoda enemmän mahdollisuuksia poikkitaiteelliseen yhteistyöhön.

SKAPA-hanke Loviisan kulttuurikylpy – Lovisa kulturbad käynnistyi palkkaamalla kulttuurikylpykoordinaattorin 1.3.2023 alkaen sekä nimeämällä johtoryhmän. Toiminta alkoi mahdollisuuksien kartoittamisella sekä pilottihankkeella syksyllä 2023. Ensimmäiseen vuoteen sisältyi uusien verkostojen luomista, kulttuurisetelien myöntäminen, Taidekarusellipilotti päiväkodeissa, Taidepäivät yläkouluissa, opettajien taideainejatkokoulutusta sekä vaikuttamistyötä ja tiedottamista. Loviisan kaupungin SKAPA-hanke oli aluksi yksivuotinen, sisältäen arviointia Svenska Kulturfondenin ohjeiden mukaan. SKAPA-hankerahaa oli mahdollista hakea Svenska Kulturfondenilta uudelleen vuodelle 2024, ja Kulturfondenin hanke on kolmivuotinen. Useat tutkimustulokset osoittavat, että taideopetus lisää hyvinvointia. Se vahvistaa lasten ja nuorten itsetuntoa, hyvinvointia, empatiaa, identiteettiä ja luovuutta. Ajatuksena on, että kulttuurikylpytoiminta ja taideopetus jatkuvat myös hankevuosien jälkeen osana kaupungin toimintaa. Joulukuussa 2023 Svenska Kulturfonden myönsi jatkoa hankkeelle 270 000 euron avustuksella.

Kulttuurimatkailu

Loviisanpisarat-villapaita ja -villasukat

Loviisan kaupunki sai oman villapaitamallin ystävänpäivänä 2023. Loviisa tunnetaan vanhoista puutalokortteleistaan, ja villapaidan innoituksena ovat Loviisanpisaroiksi kutsutut ikkunanpuitteiden koristekuviot, jotka koristavat lukuisia loviisalaistaloja. Kaarrokevillapaidan on suunnitellut loviisalainen Tuija Klaus. Mallin pohjaväri on okrankeltainen ja koristekuvioiden väri luonnonvalkoinen – samat värit kuin neuleeseen innoituksen antaneessa puutalossa. Villapaidan lanseeraus oli Degerby Gilletissä, ohjelmassa kahvittelua ja pieni muotinäytös. Loviisan päivänä julkaistiin ohje myös Loviisanpisarat-villasukkiin. Loviisanpäiväjuhlassa oli ohjelmassa myös Loviisanpisarat-villapaidan tuuletusta, paikalle saapui noin 20 henkilöä yllään Loviisanpisarat-villapaita! Loviisan kaupungin tilaama neulemallisto on kaikkien neulontaa harrastavien vapaassa käytössä.

Ihana Loviisa

Entisen Visit Loviisa -sivuston nimi muutettiin Ihana Loviisaksi (Ljuvliga Lovisa) ja päivitettiin. Asuntomessujen ajaksi tilattiin kontti Kruununsillan kupeeseen. Ihana Loviisa -kontti toimi Loviisan matkailutoimistona päivittäin, koko Asuntomessujen ajan. Henkilöstöä kontissa oli aina kaksi. Yhdessä viestinnän kanssa painettiin Ihana Loviisa -kartta. Tukena oli myös Ihana Loviisa Instragram.

Loviisan jouluku

Loviisan Joulun avajaisia vietettiin Loviisan torilla lauantaina 2.12.2023. Joulumuori emännöi ja Loviisan lapsiparlamentin edustajat avasivat tapahtuman. Joululauluja esittivät Jeanette Sarström ja Kalle Katz.

Torilla oli myös tänä vuonna Tivoli Sariolan klassinen hevoskaruselli. Karusellin sponsoreina olivat Loyal, Fortum, Kymenlaakson Sähkö, Länsi-Kymen Osuuspankki ja Loviisan kaupunki.

Joulutorille hankittiin antiikkinen reki, jossa kävijät ottivat itsestään selfieitä ja ryhmäkuvia. Viisi penkkiä ja kolme myyntikoppia tuotiin torille lisäämään viihtyvyyttä. Strömforsin Ruukin joulussa oli joulumuorin tonttukoulu.

Kansalaisopiston pop up -joulukranssitapahtumassa sai tehdä oman joulukranssin. Jouluikkunareitti avautui 1.12. Kolmetoista jouluikkunaa keskustasta historialliseen alakaupunkiin kulkevan reitin varrella ilahdutti koko joulukuun ajan.

Kulttuurimatkailu järjesti päivän kestävästä Loviisan joulu -kehittämisseminaarin.

Riskianalyysi

Maahanmuuttopalveluiden osalta Loviisan kaupunki oli hyvin varustautunut laajan ja ennakoimattoman maahanmuuton riskeihin lähinnä maahanmuuttokoordinaattorin ja kotoutumisohjaajan palveluiden ansiosta.

Riskianalyysissä talousarviossa pelättiin kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden mahdollisia lisävastuita kaupungin perusturvakeskuksen siirtyessä uuteen hyvinvointialueeseen ja pidettiin resurssien riittävyyttä riskinä. Tilinpäätöksessä voidaan todeta, että hyvinvointipalvelut sai oikeuden palkata hyvinvointikoordinaattorin, joka on vastannut muun muassa vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston toiminnasta. Hyvinvointikoordinaattori on myös vastannut kaupungin ehkäisevästä päihdetyöstä, palvelulinjasta, ulkoiluystävä-toiminnasta ja on aktiivisesti tehnyt yhteistyötä uuden hyvinvointialueen kanssa.

Talousarviossa arvioitiin, että hankkeisiin osallistuminen lisääisi kaupungin kustannuksia. Tilinpäätöksessä voidaan todeta, että kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden hankkeiden omakustannusosuus ei ratkaisevasti ole lisännyt kustannuksia.

Talousarviossa todettiin, että kaupunki menettää vuosittain yli 87 000 euron edestä valtionosuuksia, koska museotoiminnan resursseja ei ole mitoitettu vastaamaan ammatillisesti hoidetun museon nykypäiväistä toimintaa. Tilinpäätöksessä voidaan todeta, että museon vakituinen henkilöstö kasvoi yhdellä henkilöllä vuonna 2023, kun museoamanuenssin tehtävä täytettiin. Uuden museoamanuenssin myötä Loviisan kaupungin museo täytti vaatimukset valtionavustuksen piiriin pääsemisestä ja pystyi hakemaan valtionosuutta 2024 lähtien. Marraskuussa 2023 Loviisan kaupungin museon valtionosuushakemus hyväksyttiin kulttuuri- ja opetusministeriössä.

Talousarviossa todettiin, että kirjaston tilat ovat hyllymetrimäärältään liian ahtaat kaupungin väkiluku huomioiden. Kokoelmat ovat kasvaneet tasaisesti väistöiloihin muuton jälkeen, eikä hyllytilan määrä enää mahdollista laadukasta kokoelmatyötä. Tilinpäätöksessä voidaan todeta, että vuoden aikana käynnistyi aluehallintoviraston rahoittama kehittämishanke uusien tulevien kirjastotilojen suunnitteluun liittyen. Hankkeessa osallistetaan laajasti kuntalaisia sekä eri sidosryhmiä ja kartoitetaan, minkälaisia tarpeita ja toiveita uusille kirjastotiloille on. Hanke jatkuu vuonna 2024. Kirjaston rakentamista päätettiin talousarviokäsittelyssä siirtää eteenpäin.

Talousarviossa todettiin, että kaupungin vanha liikuntahalli on riskikiinteistö. Tilinpäätöksessä voidaan todeta, että liikuntahallia varten perustettiin hanketyöryhmä, jonka tehtävä oli valmistella kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalle ehdotus liikuntahallin paikaksi lokakuun 2023 loppuun mennessä. Lautakunta ei tehnyt sijaintipäätöstä, koska liikuntahallin rakentamista päätettiin talousarviokäsittelyssä siirtää eteenpäin.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Hyvinvoinnin palvelut

	TALOUSARVIO 2023	TALOUSARVIO- MUUTOKSET	TALOUSARVIO 2023 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILINPÄÄTÖS 2023	POIKKEAMA
Toimintatuotot	282 645		282 645	540 868	258 223
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	-2 671 498	-100 000	-2 771 498	-2 899 821	-128 323
Toimintakate ulkoinen	-2 388 853	-100 000	-2 488 853	-2 358 953	129 900
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	<i>-2 255</i>		<i>-2 255</i>	<i>-2 256</i>	<i>-1</i>
<i>Sisäiset erät</i>	<i>-1 901 718</i>		<i>-1 901 718</i>	<i>-2 167 756</i>	<i>-266 039</i>
<i>Kustannuslaskennalliset erät</i>	<i>-85 204</i>		<i>-85 204</i>		

Vastuualueen ulkoinen toimintakate alittaa budjetoidun. Alitus selittyy ennakoitua isommilla tuloilla.

Toimintatuotot ovat hyvinvoinnin palvelujen osalta budjetoitua korkeammat. Ylitys selittyy arvioitua isommilla maahanmuuttopalvelujen kulujen korvauksilla sekä kulttuuriperinnön käytöllä nuorisotoiminnassa. Myös hanketuloja on ollut ennakoitua enemmän (SKAPA). Maksu- ja myyntituotot ovat myös palautuneet koronaa edeltäviin tasoihin, ja ylittävät hieman budjetoidun.

Toimintakulut ylittävät hieman talousarvion. Ylitys selittyy arviota korkeammilla henkilöstökuluilla sekä kustannuksilla hankinnoista, jotka ovat katettu kulttuuriperintörahoista, mm. nuorisotoimen auto. Myös maahanmuuttopalvelujen vuokratulut asunnoista ovat olleet arvioitua korkeammat.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Toteuma 2023
Myönnetyt avustukset/asukas			
Liikuntatoiminta	3,3	3,3	3,6
Nuorisotoiminta	1,8	1,9	2,1
Nuorisotilojen aukiolo			
Iltoja/viikko	3	6	5
Nuoria/nuorisotila/päivä			
Forum	30	50	40
Nuoria/nuorisotila/viikko			
Muut nuorisotilat (liikkuva)	30	40	40
Tapahtumat		5	9
Osallistujat		300	400
Liikuntahallien käyttöaste			
Liikuntahalli			
Myönnettyjä liikuntavuoroja	34	40	39
Yhdistyksiä	7	8	7
Ryhmiä	32	23	30
Agricolahalli			
Myönnettyjä liikuntavuoroja	30	45	25
Yhdistyksiä	10	12	11
Ryhmiä	24	35	23
Jäähalli			
Myönnettyjä liikuntavuoroja	37	37	34
Yhdistyksiä	7	9	7
Ryhmiä	22	20	21
Vapaa-aikapalveluiden järjestämiä			
Nuorisokerhoja (mukaan lukien koulunuorisotyö)	10	9	11
Leirejä	5	7	5
Etsivän nuorisotyön ja Ohjaamon ryhmät	8	5	5
Liikuntakerhoja, lapset ja nuoret	3	3	3
Tapahtumia	45		32
- nuoriso (sis. koulunuorisotyö)		35	22
- etsivät ja Ohjaamo		23	43
- liikunta		15	
Aikuisryhmiä	17	17	17
Liikuntaneuvonta	20	30	25
Tuettuja nuorisokerhoja	2	3	2
Loviisan malli –hauskaa harrastaa (Suomi malli)	32	30	29

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset), kirjasto ja kulttuuri

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Toteuma 2023
Nettokustannus, €/asukas, museotoiminta	10,2 ulk.	13,9 ulk.	13,1 ulk.
Erikoisnäyttelyjä Komendantintalossa	4	2	2
Erytystapahtumia Komendantintalossa	10	7	14
Tapahtumia pajamuseossa	18	15	33
Museon muita tapahtumia	6	5	7
Digitalisoituja esineitä	760	500	1 277
Museokävijöitä			
Komendantintalo	4 186	4 500	4 220
Ruotsinpyhtään ruukin pajamuseo	15 250	15 000	23 398
Viirilä	70	150	136
Nettokustannus, €/asukas, kulttuuritoiminta	27,6 ulk	32,8 ulk.	34,8 ulk.
Kulttuuritapahtumia	58	60	87
Nettokustannus, €/asukas, kirjastotoiminta	52,0 ulk	52,4 ulk.	52,3 ulk.
Kirjastojen kokonaislainaus	122 072	120 000	132 300
Lainasta/asukas	8,4	8,1	9,2
Kävijämäärä kirjastoissa	78 495	85 000	70 000
Tapahtumia kirjastoissa	181	200	162
Kirjastoyksiköitä			
kirjastoja	4	4	4
kirjastoautot	1	1	1
lukunurkkaukset	4	4	4

Kulttuuri- ja vapaa-aikakunnan jäsenet ja varajäsenet

Varsinaiset jäsenet	Läsnä/kokousten lukumäärä	Henkilökohtaiset varajäsenet	Läsnä
KV 17.8.2021 § 11			
Rosenberg Thomas, pj.	11/12	Karlsson Kim	1
Lappalainen Kalevi, vpj.	10/12	Paakkarinen Toni	1
Hinttaniemi Jonna	7/12	Hollmén Annina	1
Söderholm Li-Lo	12/12	Grandell Barbara	
Karlsson Håkan	11/12	Eriksson Mats	
Hyppölä Laura	7/12	Lindroos Johannes	1
Siljander Petri	9/12	Pettersson Petri	
Nurkkala Kirsi	10/12	Pappila Kristiina	
Vuokko Marjo	5/12	Rossi Reeta	3